

Biologit siunnersuinerisa eqikkarneqarnera
raajat saattuallu

Journal: 20.00-11/2008

Brevnr.:

Nuuk 11. November 2008

Sammisaq: Kitaani Tunumilu raajat saattuallu pillugit 2009-mut biologit siunnersuutaat

Matumuuna 2009-mi raajarniarneq saattuallu pillugit biologit siunnersuutaat ilisimatitsissutitut nassiunneqarput. Kitaani Tunumilu raajat pillugit siunnersuutit NAFO/ICES-ip Københavnimi 2008-mi oktobarip 22-anit 30-ata tungaanut ataatsimiinnerannit aalajangersarneqarput. Saattuat pillugit siunnersuutit Pinngortitaleriffimmit suliarineqarput Canadamilu Québecimi Newfoundlandimilu saattuat pillugit biologit suleqatigalugit nalilersorneqarlutillu misissoqqissaarneqarput.

Kitaani raajat:

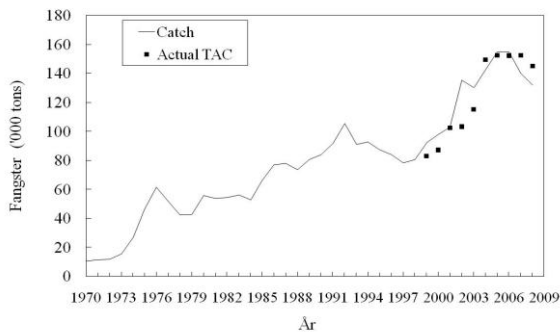
Kitaani raajat amerlassutsimikkut annikilliartuinnarsinnarput NAFO-milu ilisimatuut siunnersuisoqatigiiffiata innersuussutigaa 2009-mi pisassat katillugit 110.000 tonsimut annikinnermilluunniit annikillisinneqassasut. Innersuussineq siorna 2008-misulli iinnarpoq, kisianni paasissutissat maanna tigusimasat naapertorlugit malunnarpoq ikiliartuinnarsinnartut nungusaataanngitsumillu aalisarneqassappata pisassat 110.000 tonsit ataattariaqarpaat.

Pisarineqartartut (Kalaallit Nunaata Canadallu (4 %-imik) ukiuni 2005-imiit 2007-imut ukiumut 150.000 tonsit katillugit missaliorpaat (tak. assitaliussaq 1) 2008-milu pisarineqartut 132.000-imut appassasut ilimagineqarpoq (10 %-it miss.), tamanna pissuteqarpoq Kalaallit Nunaanni pisassarititaasut 2008-mi annikillisinneqarsimmamata Canadamilu pisarineqarsimasut ikilismammata. Taamaalillutik 2009-mi 110.000 tonsit ataallugit pisassatut siunnersuutigineqartut 20 %-ngajannik annikilliliinerupput.

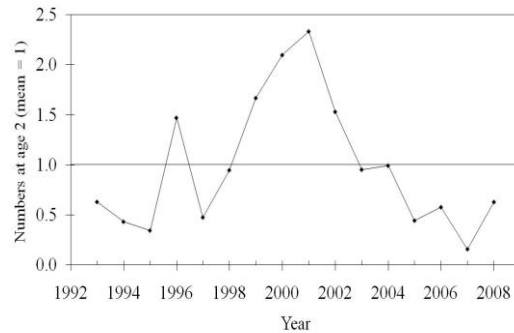
Biologit misissugaat aalisarnermillu pisat pillugit paasissutissat tigusimasat takutippaat pisassat annertussutsimikkut ikiliartortut maannalu Sisimiut avannaaniunerusoq siumugassaalersimallutik. Pisassarititat 1990-ikkut aallartinneranniit 2005-ip tungaanut annertusiartoriarlutik kingorna ikiliartorsimapput – ingammik 2007-imiit 2008-mut (tak. assitaliussaq 3), tassungattaq atatillugu pisassat siammasissusiat annikillismavoq. Raajat mikisut pisanut akuuleriartuinnartut annertussusiat ukiuni arlaqalersuni

annikitsuinnaasimapput (tak. assitaliussaqaq 2). Pissutsit qulaani eqqartorneqartut raajat amerlassusiisa ukiuni qaninnerusuni pilertoqisumik ikileratarsinnaanerannik kinguneqarsinnaapput.

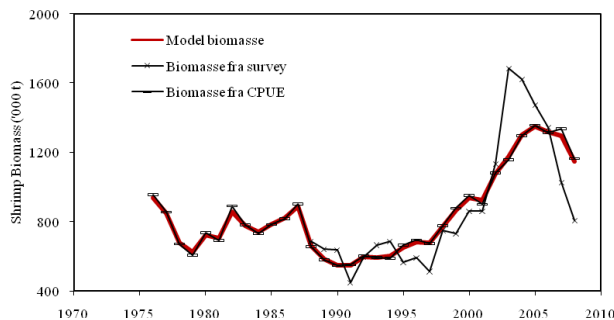
Amerlassutsimikkut ikileriataarnissaat siumut takorloorneqareersimavoq ukiunilu kingullerni siunnersuisarnerit ilimasaarutigisarpaat raajat amerlassutsimikkut ikiliartortut. Ilanngussaqaq 1-imi NAFO-p siunnersuusiaata tuluttut eqikkarnera takuneqarsinnaavoq. Pinngortitaleriffiup allakkiat katillugit arfineq pingasut allariarlugit saqqummiussimavaat, taakkulu tamarmik siunnersuuteqarnermut tunuliaqutaliisuupput.

Ass. 1. Pisat tamaasa katillugit.

Ass. 2. Pisassanut ilannguttartut amerlassusii (tassa raajat mikisut pisassanut ilannguttartut).

Figur 3. Pisassat 1975-imiit 2008-mut nikerartarneri.

Tunumi raajat:

Tunumi raajat 2009-mi pisassatut siunnersuutigineqartut katillugit 12.400 tonsiupput, tamanna siorna siunnersuutigineqartumut assinguvoq.

Pisassarititat 2004-miilli 12.400 tonsiussasut aalajangerneqarsimapput. 2004-miit 2007-imut pisisartakkat 10.000 tonsimiit 4.600 tonsimut appariarsimapput. Siunnersuutaasut aalisartunit paasisat (pisat logbogini nalunaarsukkat) toqqammavigaat, tamanna pissuteqarpoq biologit tappavani suli misissuisimangimmata. Pisatut nalunaarsukkat takutippaat pisassat aalaakkaasuusut, taamaattoq nalornissutigineqarpoq pisat nalunaarsukkat taakku pisassat ineriartornerannut takussutissaanersut. Nalorninermut pissutaanerpaavoq pisarineqartartut annikillinerat aningaasarsiornikkut isertitakinernerulernermik pissuteqarnerisut imalt. pisassat ikiliartornerisut. Ilanngussaqaq 2-mi NAFO-p siunnersuutaata tuluttuata eqikkarneraa. Pinngortitaleriffimmit allakkiamik ataatsimik siunnersuuteqarnermut tunuliaqutassiisumik allagaqarsimavoq aamma saqqummiussaminik.

Saattuut:

2009-mi saattuut pillugit biologit siunnersuutaanni makkunani allannguisoqarpoq (tak. Tabel 1):

1. *Qeqertarsuup Tunuata ilorpasissuani:* 2009-mi pisassatut siunnersuutigineqartut 600 tonsiupput (kujasinnerusortaani 200 tonsit, avannarpasinnerusortaani 200 tonsit Sullorsuarmilu 200 tonsit). 2008-mut siunnersuutigineqartut 1.500 tonsiusimapput. 2007-imi Qeqertarsuup Tunuani pisarineqartut 574 tonsiusimapput (2001-imi pisarineqartunit 80 %-imik annikinnerullutik). Pisarineqartut ikilinerisa pisassat amerliartornerinut iluaqutaasimangilaq, tamannalu ernumanartutut isigineqartariaqarpoq. 600 tonsimik siunnersuuteqarneq 2007-imi pisarineqartut annertussusiinut naapertuuppoq tamannalu innersuussutigineqarpoq Sisimiuni misilittakkat tunuliaqutaralugit, tassanimi malugineqarsimammat ukiuni arlariinni pisarineqarnerisa annikillinerat amerlassusiinut iluaqutaasimasoq.
2. *Sisimiut ilorpasinnerusuani:* 2009-mut siunnersuutigineqartut 500 tonsiupput (qangali aalisarfiusut iluanni 300 tonsit, Nassuttuumi Isortumilu 200 tonsit). 2008-mut siunnersuutigineqartut 350 tonsiusimapput. Biologit misissugaat aalisartullu nalunaarsugaat naapertorlugit malunnarpoq pisassat tassani amerlassutsimikkut ilorraap tungaanut ingerlasut.
3. *Sisimiut avataanni:* Pinngortitaleriffiup innersuussutigaa ammaaqqittoqassasoq pisassallu katillugit 300 tonsiussasut. Innersuussutigineqarpoq pisassat qajassuartumik ilanngarneqartassasut allanngorarnerillu qanimut malinnaavigineqassasut. 2008-mut siunnersuutigineqarpoq aalisartoqassanngitsoq. Biologit misissugaat aalisartullu nalunaarsugaat naapertorlugit malunnarpoq pisassat tassani amerlassutsimikkut ilorraap tungaanut aamma ingerlasut.

Paamiut pillugit siunnersuineq allannguuteqanngilaq paasissutissanik peqanngimmat, 2009-mullu Maniitsoq pillugu siunnersuuteqartoqanngilaq. Nunap immikkoortui tamakku pillugit eqikkaaneq ilanngussaq 3-mi takujuk.

Tabel 1. 2009-mut saattuut nakkutilliiffigisani ataasiakkaani pisarineqarnissaannut siunnersuutigineqartut

	Siunnersuutit ilorpasinnerusumi 2009	Siunnersuutit avataani 2009	Pisat tonsit 2007 ilorpasinnerusumi	Pisat tonsit 2007 avataani	Siunnersuutit ilorpasinnerusumi 2008	Siunnersuutit avataani 2008
Qeqertarsuup Tunua	600	130	574	123	1,500	130
Sisimiut	500	300	559	225	350	Matoqqavog
Maniitsoq	Soqanngilaq	Soqanngilaq	13	174	Soqanngilaq	Matoqqavog
Nuuk-Paamiut	700	1,600	111	410	700	1,600
Katillugit	1,800	2,030	1,257	932	1,800	2,030

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Helle Siegstad